

Abstrakt

Září roku 2012 se stalo známým díky metanolové aféře v České republice, během které bylo hospitalizováno přes sto jedinců a zemřelo několik desítek lidí. To vše v důsledku požití metanolu v pančovaném alkoholu. Od 14. – 27. září 2012 proběhla v České republice částečná a časově limitovaná prohibice, která omezovala prodej alkoholických nápojů s obsahem alkoholu 20% a vyšším. Vzhledem k dalším otravám v posledních letech je téma metanolových otrav stále aktuální.

Cílem diplomové práce je zmapování harm reduction strategií zaměřených na snižování rizika otravy metanolem a aplikovaných ohroženou cílovou skupinou konzumentů alkoholických nápojů. Dále nastínění rizikových vzorců chování a strategií u výzkumného souboru. V návaznosti na tyto cíle je důležité prozkoumat průběh dodržování mimořádných opatření, zacílených na koncový trh s alkoholem. Data získaná v rozhovorech s prodejci pomohou k ucelenému náhledu na situaci a doplní výzkum o informace týkající se možných úskalí uplatňování prohibice a strategií ke snižování poptávky.

Výzkum byl prováděn pomocí kvalitativních metod. Sběr dat by uskutečněn formou polostrukturovaných interview. Pro zpracování dat byly aplikovány techniky kódování, kategorizace a metoda zachycení vzorců. Tyto metody byly použity za účelem zodpovězení výzkumných otázek a nalezení nových informací. Výzkumný soubor tvořilo 160 respondentů, v zastoupení 107 konzumentů alkoholu (82 mužů a 25 žen) a 53 prodejců (29 mužů, 24 žen). 35 % respondentů se účastnilo výzkumu v severních Čechách (Děčín, Ústí nad Labem), 30 % se účastnilo výzkumu ve středních Čechách (Praha, Říčany u Prahy) a 36 % na Moravě (Havířov, Přerov a Zlín).

Byla vysledována tato ochranná opatření aplikovaná konzumenty alkoholu: změna vzorce užívání alkoholu (např. abstinence, kompenzační pití piva a vína), dále pití z otevřené/ověřené láhve a vyhýbání se neověřeným zdrojům prodeje. Jako rizikové chování spojené s ohrožením otravou metanolem byla vysledována snaha zakoupit či jinak získat nápoje s obsahem alkoholu vyšším 20% (např. nákup od prodejce) a dále jejich konzumace.

Klíčová slova: prohibice - alkohol - vzorce užívání - maloobchodní prodej - otrava metanolem